

Pfv.IV.21.970/2012/4.szám

A Kúria a dr. Szabó István ügyvéd által képviselt felperesnek a .. jogtanácsos által képviselt alperes ellen biztosítási összeg megfizetése iránt a Fővárosi Bíróság előtt 24.P.26.372/2009. számon megindított és a Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.21.965/2011/4. számú jogerős ítéletével befejezett perében az alperes által 23. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 100.000 (százezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 474.000 (négy százhetvennégyezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az alperes köteles - külön felhívásra - az államnak megtéríteni.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 4.741.000 forintot és annak 2007. december 26. napjától a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező kamatát. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította, valamint rendelkezett a perköltség és az eljárási illetékek viseléséről.

A jogerős ítélet alapjául szolgáló tényállás szerint a felperes tulajdonában álló .. helyrajzi számú ingatlanon található

nádfedeles hodály szándékos gyújtogatás következtében 2007. május 2-án teljesen leégett. A benne tárolt mezőgazdasági gépek és eszközök, valamint fűrészáru, illetve műtrágya megsemmisültek. Az okozott kár 12.241.600 forint volt. A bíróság a 2010. március 26-án jogerőre emelkedett ítéletével az elkövetőket társtettesként elkövetett rongálás büntettségében bűnösnek találta. A felperes az alperesnél rendelkezett tűzkárra is kiterjedő vállalkozói vagyonszociálisítással. A felperes a kárát 2007. május 4-én jelentette be az alperesnek. A kárfelvételt követően az alperes több alkalommal felhívta a felperest számlák és az előző évi leltár becsatolására, majd 2007. december 11-én arról értesítette, hogy a becsatolt leltárfelvételi ív értéke a kárigénnyel nincs összhangban, ezért a biztosítottság ellenőrzéséhez a telephely teljes készletértéke szükséges. Olyan számlát vagy egyéb dokumentumot kért, amely igazolja az eszközök tulajdonjogát, értékét, valamint azt, hogy az a vállalkozás aktív része volt. A felperes válaszában közölte, hogy a tíz éves, illetve annál idősebb eszközök, gépek vonatkozásában számlák, illetve dokumentumok megőrzése nem várható el tőle. A tűzkár óta a helyszín változatlan, ezért a megégett tárgyak, illetve üzem volumenének felmérése érdekében független kárszakértő bevonását kérte az alperestől. A kárrendezés során szakértő igénybevételére nem került sor. Az alperes végül épületkár 1.855.000 forintot teljesített.

A felperes módosított keresetében a biztosítási szerződés teljesítése címén a tűzben megsemmisült ingóságai 4.741.600 forint értékének, valamint 2007. május 2-ától járó törvényes kamatának megfizetésére kérte az alperest kötelezni.

Az alperes a kereset elutasítását indítványozta. Védekezése szerint a felperes nem igazolta, hogy a megsemmisült vagyontárgyak a tulajdonát képezték, így az ingókár okirattal való bizonyításának hiányában a teljesítéssel késedelembe nem esett.

A jogerős ítélet indokolása szerint a felek között a Ptk. 536. § (1) bekezdésében és 548. §-ában meghatározott vagyonszociálisítási szerződés jött létre és a biztosítási esemény nem vitásan bekövetkezett. Az alperes védekezésére tekintettel a perben azt kellett vizsgálni, hogy a felperes eleget tett-e a Ptk. 544. § (1) bekezdésében előírt, az alperes teljesítéséhez szükséges adatszolgáltatási kötelezettségének, illetve ennek hiányában alkalmazható-e a Ptk. 544. § (2) bekezdésének az alperes mentesülését eredményező szabálya. Az alperes a felperes által csatolt, ingókár 1.855.000 forintot tartalmazó leltárfelvételi ívet nem fogadta el, számlák, értéklista és az előző évi leltár csatolását tartotta szükségesnek. A biztosító a biztosítási szabályzatban meghatározhatja azoknak az adatoknak a körét, amelyek a szolgáltatása teljesítéséhez szükségesek és előírhatja azok igazolásának célszerű módját is. Nem szűkítheti le azonban

indokolatlanul a bizonyítékok azon körét, amelyekkel az adatokat hajlandó elfogadni. A Ptk. 567. § (1) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel, nem kötelezheti a biztosítottat arra, hogy a teljesítéshez szükséges felvilágosításokat kizárólag egy meghatározott módon és eszközzel adja. A felperes nem volt tehát elzárva attól, hogy a tulajdonjogát tanúkkal, a kára mibenlétét és összegét szakértői véleménnyel bizonyítsa. A Pp. 3. § (5) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel, a perben kihallgatott tanúk vallomása kellően igazolta, hogy a tűzben milyen vagyontárgyak károsodtak és azok a felperes tulajdonát képezték. A bíróság által kirendelt becsüs eseti szakértő véleménye pedig alátámasztotta a tűzben megsemmisült ingóságok értékét. A perben beszerzett bizonyítékok tehát alkalmasak voltak a felperes ingókárának az alátámasztására. Azt pedig az alperes nem igazolta, hogy a szolgáltatása teljesítéséhez szükséges valamely lényeges körülmény a felperes magatartása következtében kideríthetettlenné vált volna. Ezért az alperes mentesülését eredményező, a Ptk. 544. § (2) bekezdésében megkívánt együttes feltételek nem teljesültek.

A jogerős ítélet ellen, jogszabálysértésre hivatkozással az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, annak hatályon kívül helyezése és a kereset elutasítása érdekében. Felülvizsgálati álláspontja szerint tévesen állapította meg a jogerős ítélet, hogy a biztosítási szabályzatban azon dokumentumok meghatározása, amelyeknek csatolása esetén a biztosított kétséget kizáró módon eleget tesz a bizonyítási kötelezettségének, a szerződő fél bizonyítási lehetőségeit indokolatlanul szűkíti. Miután a szabályzat a biztosítási szerződés részét képezi, amelyet a felperes is elfogadott, a jogerős ítélet a szerződő felek Ptk. 200. § (1) bekezdésében rögzített szerződési szabadságát sértette meg azzal, hogy a szerződés részét képező és a szerződés teljesítésének feltételeit tartalmazó szabályzat egyes rendelkezéseit jogellenesnek minősítette és a felperes szerződésszegő magatartása ellenére, a biztosítási szerződés szerinti helytállásra kötelezte. A biztosítási szabályzatnak a kárösszezszerűségét igazoló dokumentumokra vonatkozó rendelkezése alapján a felperes már a biztosítási szerződés megkötésének időpontjában tisztában volt azzal, hogy a biztosított vagyontárgyak értékét és tulajdonjogát igazoló bizonylatok megőrzési kötelezettsége terheli. A felperes nem bizonyította azt sem, hogy a károsult vagyontárgyak kora az általa állított tíz évet meghaladta és az ilyen korú ingóságok esetén a tulajdonjogának bizonyítása szükségtelen. Tekintettel arra, hogy a vitatott vagyontárgyak tulajdonjogát igazoló dokumentumokat a felperes többszöri felhívás és szerződéses kötelezettsége ellenére sem bocsátotta rendelkezésre, a káresemény lényeges körülményei nem voltak kideríthetők, ezért a biztosító helytállási kötelezettsége a Ptk. 544. § (1) és (2) bekezdéseinek rendelkezése alapján nem áll fenn. Az ingóságok tulajdonjogának tanúkkal, a kárösszezszerűségének szakértővel való igazolása a

bizonyításra nem volt alkalmas.

A felperes a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alaptalan.

A Ptk. 544. § (1) bekezdése alapján a biztosítási esemény bekövetkezését a szabályzatban megállapított idő alatt be kell jelenteni, a szükséges felvilágosításokat meg kell adni, és lehetővé kell tenni a bejelentés és a felvilágosítások tartalmának ellenőrzését. A (2) bekezdés szerint a biztosító kötelezettsége nem áll be, amennyiben a biztosított az előző bekezdésben előírt kötelezettségeket nem teljesíti, és emiatt lényeges körülmények kideríthetetlené válnak.

A fenti rendelkezések értelmében a biztosító akkor mentesül a biztosítási összeg fizetésének kötelezettsége alól, ha a biztosított részéről a szükséges felvilágosítás adásának, illetőleg a bejelentés és a felvilágosítások tartalmi ellenőrizhetőségének lehetővé tétele hiányában a biztosítási eseménnyel összefüggő lényeges körülmények kideríthetetlené válnak.

Téves az alperesnek az a felülvizsgálati álláspontja, hogy a jogerős ítélet a szerződési szabadság elvét is sérve, tévesen kötelezte helytállásra a biztosítási szerződés alapján. A perbeli esetben az alperes a biztosítási összeg teljesítésének feltételeként a káresemény következtében megsemmisült, illetve megrongálódott ingóságok tulajdonjogának és értékének igazolásához szükséges dokumentumok csatolását kérte a felperestől. Az alperes által hivatkozott biztosítási szabályzat VI.5. pontja a kárbejelentési kötelezettség körében a biztosított részére a kárösszezszerűségét igazoló különféle dokumentumok rendelkezésre bocsátásnak kötelezettségét írja elő. Az alperes csak abban az esetben mentesülne a biztosítási díjfizetési kötelezettség alól, ha a szerződés részét képező biztosítási szabályzat egyértelműen és kötelező érvennyel írná elő, hogy a biztosított a kárát (a biztosított vagyontárgyak tulajdonját és értékét) csak a biztosító által igényelt okiratokkal igazolhatja. Ilyen kógens - egyébként a Ptk. 567. § (1) bekezdésének a biztosított hátrányára történő eltérés tilalmába is ütköző - rendelkezést azonban a biztosítási szabályzat nem tartalmaz. Ezért, amint azt a jogerős ítélet is helytállóan megállapította, a felperes nem volt elzárva attól, hogy az ingóságok tulajdonját és értékét egyéb módon igazolja, különösen arra tekintettel, hogy biztosítási szabályzat VI.6. pontja a kárösszezszerűségének megállapítása érdekében független szakértő igénybe vételét is lehetővé teszi. Nem voltak tehát a biztosítási eseménnyel összefüggő lényeges körülmények amiatt kideríthetetlenek, mert a felperes az alperes által megjelölt okiratokat nem tudta rendelkezésre bocsátani.

A jogerős ítélet a biztosítási esemény lényeges körülményeinek felderítése körében a perben kihallgatott tanúk vallomását és a büntetőeljárás során beszerzett szakértői véleményt a Pp. 206. § (1) és (3) bekezdései szerint mérlegelte, amelynek eredményeként a káreseménnyel érintett ingóságok tulajdonjogát és értékét igazoltnak fogadta el. A bizonyítékok mérlegelése akkor törvénysértő, akkor ad alapot a felülmérlegelésre, ha a bíróság a bizonyítékokból okszerűen nem következő, logikailag ellentmondásos következtetésre jut, vagy iratellenes megállapítást tesz (BH 2002/29., BH 1993/768., BH 1999/44.). Miután a jogerős ítélet mérlegelése helyes és okszerű volt, a bizonyítékok felülmérlegelésére és eltérő tényállás megállapítására a felülvizsgálati eljárásban nem volt lehetőség. Mindezekre tekintettel jogszabálysértés nélkül marasztalta a jogerős ítélet a felek között fennálló vagyonbiztosítási szerződés alapján a biztosítási összeg megfizetésére köteles alperest.

A kifejtettekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta és a pereszes alperest a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte a felperes ügyvédi képviseletével felmerült és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdései alapján megállapított felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére. A tárgyi illetékefeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a pereszes alperes köteles az államnak megtéríteni.

Budapest, 2013. április 24.

Dr. Baka András sk. a tanács elnöke, Dr. Kovács Zsuzsanna sk. előadó bíró, Böszörményiné dr. Kovács Katalin sk. bíró

A kiadmány hitelül:

Vné

tisztviselő